

თარგმანი
TRANSLATION

ორჰან ქემალი (1914-1970) – „საოცარი ბავშვი“

ასმათ ჯაფარიძე
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, საქართველო

აბსტრაქტი

ორჰან ქემალი თურქი რეალისტი მწერალია. მისი ნამდვილი სახელია მეჰმეთ რაშით ოღუთჩუ, თავდაპირველად პოეზიაში გადა ბედი, მაგრამ ნაზიმ ჰიქმეთის რჩევით, რომელიც ციხეში გაიცილა, დაიწყო მოთხრობებისა და რომანების წერა.

ორჰან ქემალი თავის ნაწარმოებებში გვაცნობს „პატარა ადამიანების“ ცხოვრებას. სოციალური პრობლემები მისი შემოქმედების მთავარი თემაა.

თურქულიდან თარგმნა ასმათ ჯაფარიძემ

საძიებო სიტყვები: მწერალი; პატარა ადამიანები; ბავშვი.

„საოცარი ბავშვი“

მეგობრის სანახავად წავედი, რომელსაც სტამბისთვის ოთახი ჰქონდა ნაქირავები ორსართულიან შენობაში. შენობა კონტეინერს მოგაგონებდათ და იქ ისეთი სუნი იდგა, რომ სუნთქვა გაგიჭირდებოდათ. გვერდით ოთახებში იყო ორცხოებილას, შოკოლადის, ზეთუნის ზეთის, საპნის საწარმოები და პატარა საამქროები. მეგობარი ვერ ვიპოვე. როცა უკან დაბრუნებას ვაპირებდი, ის დავინახე. კარის გვერდით მოზრდილ ხის სკივრში იჯდა, პურს, ყველსა და პომიდორს სჭამდა. ჭუჭყიანი, ხუჭუჭა ყვით-

ელი თმა ჰქონდა, სახე მანქანის ზეთით მოთხუპნოდა, მისი საოცრად მწვანე თვალებიდან შინაგანი ნათელი მოდიოდა...

- მესტამბეს ეძებთ?
- დიახ!
- ცოტა ხნის წინ ქაღალდის დასაჭრელად წავიდა, მალე მოვა.

გადმოაბრუნა ხის ყუთი, რომელიც გვერდით ედგა და მითხრა:

- დაბრძანდით!

ისე საყვარლად მიყურებდა, რომ ჩამოვჯექი. პური შუაზე გატეხა და გამომიწოდა. ვუთხარი, რომ არ მშოიდა.

- თუ იმიტომ არ ჭამ, ხელები რომ ჭუჭყიანი მაქვს?!
- არა, რას ამბობ!
- ჩვენს საქმეში ხელები სუფთა ვერ გექნება.

მე ვიფიქრე, რომ შეგირდად იყო საამქროში და ვკითხე:

- რას საქმიანობ?
- ჩარხი, გასწორება...
- რა...?!

გადაიხარხარა:

- ვინც გაიგებს, ყველას უკვირს. თუმცა უკვე თორმეტი წლის ვხდები სექტემბერში...
- ესე იგი, ყველანაირი სამუშაოს შესრულება შეგიძლია, რაც ჩარხს ეხება?
- რა თქმა უნდა, შემიძლია. მამაჩემს ჰქონდა სახელოსნო. დილაობით სკოლაში დავდიოდი, ნაშუადღევს სახელოსნოში მივდიოდი.
- რამდენი კლასი დაამთავრე?
- ოთხი.
- მერე?
- მერე დედა გარდაიცვალა. ორი ძმა მყავს. დავჩით უპატრონოდ. მამა ცუდ ქალს გადაეკიდა....
- და შენც სკოლას თავი დაანებე, არა? გიყვარდა სკოლა?

ამოიოხრა:

- მერედა როგორ!
- ვინ გინდოდა რომ გამოსულიყავი?
- კაპიტანი. მინდოდა ზღვებში, აზვირთებულ საშიშ ტალღებში მეცურა, ევროპასა და ამერიკაში წავსულიყავი. ეკვატორის გადალახვისას გემზე დიდი მხიარულება ყოფილა, მართალია?
- მართალია...
- შემდეგ თავისუფლების ქანდაკება ნიუ-იორკის ნავსადგურში. რამდენი მეტრია? დიდია?
- არ ვიცი.
- „რობინზონ კრუზო“ წაკითხული გაქვს?
- წაკითხული მაქვს.
- როგორ შეძლო უკაცრიელ კუნძულზე ცხოვრება, არა? ასეთი რამ მართლა შეიძლება მოხდეს?
- უკეთესი არ იქნება, რომ არ მოხდეს?
- უკეთესი იქნება, მაგრამ ასეც ხდება ან მწერალმა მოიგონა ეს ყველაფერი. კარგად კი მოუფიქრებია. ყოჩად რობინზონს. უკაცრიელ კუნძულზე გულხელდაკრეფილი არ იჯდა, მაშინვე საქმეს შეუდგა. არ მოკვდა, გადარჩა. ეს დიდი ნიჭია.

ჯიბიდან მანქანის ზეთით დასვრილიცხვირსახოცი ამოიღო. თვალი მოვკარი შუშის სათამაშო ბურთულებს, რომლებიც კომბინიზონის ფართო ჯიბეში ეწყო. ისიც მიხვდა, რომ დავინახე. ამოიღო, მუჭში ააჩხარუნა და თქვა: რა ვქნა, სულ საქმე,

საქმე, საქმე... ბეზრდება კაცს. შესვენებაზე ათემ ალისთან ერთად ვთამაშობ.

- ათემ ალი ვინ არის?
- ქვემო სართულზე ორცხობილას საწარმოში მუშაობს. ჩვენი უბნელია. ყოველ დილით ერთად მოვდივართ სამუშაოზე. მე დედა არ მყავს, მას - მამა. ყველგან ერთად დავდივართ - ფეხბურთის მატჩზე, კინოში...
- ბურთულები უფრო გიყვარს, კინო თუ ფეხბურთი?
- ფეხბურთი, მაგრამ სტადიონზე გაწვილებულნი ვრჩებით.
- რატომ?
- დანომრილი ადგილები ჩვენთვის არაა. ერთ ლირას ვაძლევთ და გულშემატკივართა ტრიბუნაზე გვიშვებენ. იქ კი სიმაღლე ხელს არ გვიწყობს. სტადიონის აშენებისას ბავშვებზე საერთოდ არ უფიქრიათ.
- და თქვენც...
- და ჩვენც კინოში დავდივართ. რა თქმა უნდა, კვირაობით. მამა თუ სახლშია, დილაადრიან გავრბივარ... პირდაპირ შეჭზადებაშისკენ.
- თუ სახლში არაა?
- თუ სახლში არაა, ვერ წავალ. წყალი უნდა გავაცხელო, სარეცხი დავრეცხო, მძევი დავბანო...
- რამდენს გიხდიან ჩარხზე მუშაობაში?

- კვირაში ათ ლირას.
- გყოფნის?
- ამ სიძვირეში რას მეყოფა. სხვა საამქროებში ოცდახუთ ლირას უხდიან, მაგრამ ვერ მივდივარ.
- რატომ?
- ოსტატი მამაჩემის მეგობარია.
- რამე ფარული გარიგება არ იყოს?!
- მაგის ეჭვი მეც მაქვს, მაგრამ მამაა, რაც არ უნდა იყოს. არ მინდა, ცუდი რამ ვიფიქრო.

ბევრი ვილაპარაკეთ. ამასობაში გავიგე, რომ ყოველ დილით ხუთ საათზე მალვიძარას ხმაზე იღვიძებდა, ცეცხლზე ჩაიდანს დგამდა, ჭურჭელს რეცხავდა, ბაზარში პურსა და ყველს ყიდულობდა, ექვსი საათისთვის ძმებს ასაუზმებდა, შვიდის ნახევარზე არხესხვა მუშებთან ერთად გემზე ადიოდა, შვიდზე ხიდზე გადადიოდა, რვის თხუთმეტ წუთზე კი უკვე საამქროში იყო და მუშაობას იწყებდა.

- ეს ყველაფერი გასაგებია, მაგრამ მომავალზე რას ფიქრობ?
- რას გულისხმობ, ბიძია?
- შესაძლებლობა რომ მოგეცეს, კვლავ ისურვებდი, რომ გესწავლა და კაპიტანი გამხდარიყავი?

თვალეები სიხარულისგან გაუბრწყინდა, შემდეგ ჩაუქრა და ერთ წერტილს მიაშტერდა.

- რას იტყვი, ისწავლიდი?
- ვისწავლიდი, მაგრამ...
- მაგრამ...?
- ჩემი ძმები..., მამას ვერ ვანდობ, ისევ გადაეკიდება ცუდ ქალს...

გული შემეკუმშა.

- ჩემმა დრომ ჩაიარა უკვე. შუათანა ძმა სწავლობს. უმცროსი ჯერ პატარაა. რომ გაიზრდება, მასაც სკოლაში შევიყვან. მაშინ უკვე კვირაში ორმოცდაათი ლირა მექნება, ალბათ....

უცებ მკითხა:

- ბიძია, მე სულ ასეთი დაბალი ვიქნები?
- რატომ მეკითხები? არ იზრდები?
- დედა სანამ გარდაიცვლებოდა, კედელზე ფანქრით მოვნიშნე ჩემი სიმაღლე. ისევ იმხელა ვარ. ჯუჯა ხომ არ დავრჩები?

მოუთმენლად ელოდა, რას ვუპასუხებდი. ამ დროს მტვრით სავსე, ხმაურიან დერეფანში ერთი ახმახი კაცი გამოჩნდა. ტანსაცმელი და ხელ-პირი მასაც დასვრილი ჰქონდა:

- აიჰან!

ბავშვი ყუთიდან ამოხტა.

- კიდევ არ დაგიმთავრებია ჭამა?
- დავამთავრე.
- თუ დაამთავრე, წადი და მილებზე კუთხვილები ამოჭერი!
- კარგი, ოსტატო!

მე გადავავიწყდი. გაიქცა. ქვედა საამქროში შევიდა. უკან გავყევი. საამქროს ფანჯრის კუთხიდან ვუყურებდი მღელვარებით. ჩარხს ვერ სწვდებოდა, ამიტომ იდგა გადმობრუნებულ ხის ყუთზე და ასე მუშაობდა. ჩარხი კი ბავშვს მიჩვეული ცხოველივით ემორჩილებოდა, ძირს ხვეულ-ხვეული, მოელვარე რკინის ფანტელები ცვიოდა.

Orhan Kemal (1914-1970) – “Wonderful Child”

Asmat Japaridze

Tbilisi Ivane Javakhishvili State University
Tbilisi, Georgia

Abstract

Orhan Kemal is a Turkish realist writer. His real name is Mehmet Raşit Ütçü. In the beginning, he tried his luck at writing poetry, but later, following the advice of Nazim Hikmet, whom he met in prison, he started writing stories and novels instead.

In his writings, Orhan Kemal introduces us to the lives of "little people." Social problems are the main theme of his work.

Keywords: writer; little people; child.

Translated from Turkish by Asmat Japaridze